

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَ
مِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ
مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْمِضُوا فِيهِ وَ
اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ (267) الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ
الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَغْفِرَةً مِنْهُ
وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ (268) يُؤْتِي الْحِكْمَةَ
مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا
وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ (269) وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ
نَفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ وَمَا
لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ (270) إِنْ تُبْدُوا الصَّدَقَاتِ
فَنِعِمَّا هِيَ وَإِنْ تُخْفُوهَا وَتُؤْتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ
لَكُمْ وَيُكَفِّرُ عَنْكُم مِّن سَيِّئَاتِكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ

خَيْرٌ (271) لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي
 مَنْ يَشَاءُ وَ مَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَا تُنْفِسْكُمْ وَ مَا
 تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ وَ مَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ
 يُوفِّ إِلَيْكُمْ وَ أَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ (272) لِلْفُقَرَاءِ
 الَّذِينَ أُخْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا
 فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ
 تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِحْفَافًا وَ مَا
 تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ (273)

O ye who believe! Give of the good things which ye have (honourably) earned, and of the fruits of the earth which We have produced for you, and do not even aim at getting anything which is bad, in order that out of it ye may give away something, when ye yourselves would not receive it except with closed eyes. And know that Allah is free of all wants, and worthy of all praise. Satan threatens you with poverty and bids you to conduct unseemly. Allah promiseth you His forgiveness and bounties. And Allah careth for all and He knoweth all things. He granteth

~~~~~

wisdom to whom He pleaseth; and he to whom wisdom is granted receiveth indeed a benefit overflowing; but none will grasp the message but men of understanding. And whatever ye spend in charity or devotion, be sure Allah knows it all. But the wrong-doers have no helpers. If ye disclose (acts of) charity, even so it is well, but if ye conceal them, and make them reach those (really) in need, that is best for you: It will remove from you some of your (stains of) evil. And Allah is well acquainted with what ye do. It is not for you to guide them to the right path, but Allah guides on the right path whom He pleaseth. Whatever of good ye give benefits your own souls, and ye shall only do so seeking the face of Allah. Whatever good ye give, shall be rendered back to you, and ye shall not be dealt with unjustly. (Charity is) for those in need, who, in Allah's cause are restricted (from travel), and cannot move about in the land, seeking (for trade or work): the ignorant man thinks, because of their modesty, that they are free from want. Thou shalt know them by their (unfailing) mark: they beg not importunately from all and sundry. And whatever of good ye give, be assured Allah knoweth it well.

اے لوگو، جو ایمان لائے ہو، جو مال تم نے کمائے ہیں اور جو کچھ ہم نے زمین

سے تمہارے لئے نکالا ہے، اس میں سے بہتر حصہ راہ خدا میں خرچ کرو—ایسا

نہ ہو کہ اس کی راہ میں دینے کے لئے بری سے بری چیز چھانٹنے کی کوشش

کرنے لگو، حالانکہ وہی چیز اگر کوئی تمہیں دے تو تم ہر گز اسے لینا گوارا نہ کرو

گے الایہ کہ اس کو قبول کرنے میں تم اغماض برت جاؤ—تمہیں جان لینا

چاہیے کہ اللہ بے نیاز ہے اور بہترین صفات سے متصف ہے۔ شیطان
تمہیں مفلسی سے ڈراتا ہے اور شرمناک طرز عمل اختیار کرنے کی ترغیب
دیتا ہے، مگر اللہ تمہیں اپنی بخشش اور فضل کی امید دلاتا ہے۔ اللہ بڑا فراخ
دست اور دانا ہے۔ جس کو چاہتا ہے حکمت عطا کرتا ہے، اور جس کو حکمت ملی
، اسے حقیقت میں بڑی دولت مل گئی۔ ان باتوں سے صرف وہی لوگ سبق
لیتے ہیں جو دانش مند ہیں۔ تم نے جو کچھ بھی خرچ کیا ہو اور جو نذر بھی مانی ہو،
اللہ کو اس کے علم ہے، اور ظالموں کا کوئی مددگار نہیں۔ اگر اپنے صدقات
علانیہ دو، تو یہ بھی اچھا ہے، لیکن اگر چھپا کر حاجت مندوں کو دو، تو یہ
تمہارے حق میں زیادہ بہتر ہے۔ تمہاری بہت سی برائیاں اس طرز عمل سے
محو ہو جاتی ہیں۔ اور جو کچھ تم کرتے ہو اللہ بہر حال اس کی خبر ہے۔ اے نبی،
لوگوں کو ہدایت بخش دینے کی ذمہ داری تم پر نہیں ہے۔ ہدایت تو اللہ ہی جسے
چاہتا ہے بخشتا ہے۔ اور راہ خیر میں جو مال تم لوگ خرچ کرتے ہو وہ تمہارے
اپنے لئے بھلا ہے۔ آخر تم اسی لئے تو خرچ کرتے ہو کہ اللہ کی رضا حاصل ہو

—تو جو کچھ مال تم راہ خیر میں خرچ کرو گے، اس کا پورا پورا اجر تمہیں دیا جائے

گا اور تمہاری حق تلفی ہر گز نہ ہوگی۔ خاص طور پر مدد کے مستحق وہ تنگ

دست لوگ ہیں جو اللہ کے کام میں ایسے گھر گئے ہیں کہ اپنے ذاتی کسب

معاش کے لئے زمین میں کوئی دوڑ دھوپ نہیں کر سکتے۔ ان کی خودداری

دیکھ کر ناواقف آدمی گمان کرتا ہے کہ یہ خوش حال ہیں۔ تم ان کے چہروں

سے ان کی اندرونی حالت پہچان سکتے ہو۔ مگر وہ ایسے لوگ نہیں ہیں کہ

لوگوں کے پیچھے پڑ کر کچھ مانگیں۔ ان کی اعانت میں جو کچھ مال تم خرچ کرو

گے وہ اللہ سے پوشیدہ نہ رہے گا۔

ऐ लोगो जो ईमान लाए हो, जो माल तुमने कमाए हैं और जो कुछ हमने ज़मीन से तुम्हारे लिए निकाला है, उसमें से बेहतर हिस्सा राहे-खुदा में खर्च करो । ऐसा न हो कि उसकी राह में देने के लिए बुरी से बुरी चीज़ छाँटने की कोशिश करने लगे । हालाँकि वही चीज़ अगर कोई तुम्हें दे, तो तुम हरगिज़ उसे लेना गवारा न करोगे, अल्ला यह कि उसको कबूल करने में तुम इगमाज़ बरतजाओ । तुम्हें जान लेना चाहिए कि अल्लाह बेनियाज़ है और बेहतरीन सिफ़ात से मुत्तसिफ है । शैतान तुम्हें मुफलिसी से डराता है और शर्मनाक तर्ज़े-अमल इखतियार करने की तरगीब देता है । मगर अल्लाह तुम्हें अपनी

~~~~~

बखशिश और फजल की उम्मीद दिखता है अल्लाह बड़ा फराखदस्त और दाना है | जिसको चाहता है हिकमत अता करता है, और जिसको हिकमत मिली, उसे हकीकत में बड़ी दौलत मिल गई | इन बातों से सिर्फ वही लोग सबक लेते हैं जो दानिशमंद हैं। तुमने जो कुछ भी खर्च किया हो और जो नज़ भी मानी हो, अल्लाह को उसका इल्म और, ज़ालिमों का कोई मददगार नहीं | अगर अपने सदकात अलानिया दो तो यह भी अच्छा है, लेकिन अगर छिपाकर हाजतमन्दोंको दो तो यह तुम्हारे हक में ज़्यादा बेहतर है। तुम्हारी बहुत-सी बुराइयाँ इस तर्ज-अमल से महव हो जाती हैं। और जो कुछ तुम करते हो अल्लाह को बहरहाल उसकी खबर है। ऐ नबी, लोगों को हिदायत बख्श देने की ज़िम्मेदारी तुमपर नहीं है। हिदायत तो अल्लाह ही जिसे चाहता है बख्शता है। और राह-खैर में जो माल तुम लोग खर्च करते हो, वह तुम्हारे अपने लिए भला है, आखिर तुम इसी लिए तो खर्च करते हो कि अल्लाह की रिज़ हासिल हो; तो जो कुछ माल तुम राह-खैर में खर्च करोगे, उसका पूरा-पूरा अज़्र तुम्हें दिया जाएगा और तुम्हारी हक़तलफ़ी हरगिज़ न होगी | खास तौर पर मदद के मुस्तहिक वे तंगदस्त लोग हैं जो अल्लाह के काम में ऐसे घिरे गए हैं कि ज़ाती कसबे-मआश के लिए ज़मीन में कोई दौड़-धूप नहीं कर सकते | उनकी खुददारी देखकर नावाकिफ़ आदमी गुमान करता है कि ये खुशहाल हैं | तुम उनके चेहरों से उनकी अन्दरूनी हालत पहचान सकते हो | मगर वे ऐसे लोग नहीं हैं कि लोगों के पीछे पड़कर कुछ माँगें | उनकी इआनत में जो कुछ माल खर्च करोगे वह अल्लाह से पोशीदा न रहेगा |